Interprovinciaal Overleg

Eerste analyse Regeerakkoord kabinet-Rutte III

Provincies hebben vertrouwen in goede samenwerking met nieuwe kabinet

Provincies zijn blij dat er een nationaal Klimaat- en Energieakkoord komt waarmee een grote stap wordt gezet richting de verduurzaming van Nederland. Het nieuwe kabinet erkent in dit regeerakkoord de rol van provincies als onmisbare regionale schakel in het klimaat- en energiebeleid. Ook op veel andere terreinen zoekt het nieuwe kabinet de samenwerking met provincies, gemeenten en waterschappen.

"Het kabinet stelt terecht dat we in Nederland problemen samen oplossen. Het is goed om te merken dat het nieuwe kabinet onze uitgestoken hand aanneemt en samen met provincies, gemeenten en waterschappen werk wil maken van een ambitieus klimaat- en energiebeleid. Wij staan in de startblokken en gaan graag zo snel mogelijk met het nieuwe kabinet om tafel." zegt Ank Bijleveld- Schouten (voorzitter van het IPO) in een eerste reactie.

De energietransitie komt juist in de regio van de grond door een nauwe samenwerking tussen decentrale overheden, bedrijfsleven en maatschappelijke partijen. In het regeerakkoord wordt daarom terecht gesproken over regionale afspraken over verduurzaming van de gebouwde omgeving. Provincies willen echter een stap verder gaan en komen tot regionale energiestrategieën die ook bijdragen aan de verduurzaming van de industrie, agrarische- en mobiliteitssector.

Dit regeerakkoord biedt provincies vertrouwen in een goede samenwerking. Provincies zijn dé samenwerkingspartner om op regionale schaal maatwerk te kunnen bieden dat nodig is om de maatschappelijke opgaven te realiseren. Zo willen provincies ook op onderstaande onderwerpen graag zo snel mogelijk met het nieuwe kabinet in gesprek:

- De provinciale rol bij de verduurzaming van de landbouw.
- Het voortzetten van de Retailagenda
- De verdere ontwikkeling van de Nationale Omgevingsvisie (NOVI)

Den Haag, 11 oktober 2017

1. Energie en klimaat

Regeerakkoord:
Governance: een adaptief Nationaal klimaat- en energieakkoord met institutionele verankering

- Nederland maakt een nationaal klimaat- en energieakkoord gericht op CO2 reductie van 49% in 2030 dat sectoren de zekerheid geeft aan welke doelstellingen voldaan moet worden op de langere termijn.
- Nederland werkt samen in Europees verband en zet bij de eerste gelegenheid in 2019 in op aanscherping doelen naar 55% in 2030. Eventuele bijstelling van de doelen wordt verdisconteerd in klimaat- en energieakkoord.
- Hoofdlijnen regeerakkoord worden verankerd in een Klimaatwet.
- Het nationaal Klimaat- en energieakkoord geeft maatschappelijke partijen (bedrijven, bestuurlijke partners, milieubeweging) meer zekerheid over langetermijndoelen.
- Tegelijkertijd creëert het akkoord een platform om voortdurend met elkaar in gesprek te blijven en te reageren op nieuwe (technologische) ontwikkelingen. Het akkoord bevat tevens concrete afspraken over de institutionele verankering.
- In het nationaal Klimaat- en energieakkoord worden ook afspraken gemaakt over de sluiting van de kolencentrales (uiterlijk in 2030).
- Voor de korte termijn neemt het Rijk maatregelen als vergroening van het belastingstelsel, meer kavels op zee voor windenergie, de introductie van een minimumprijs van CO2 voor de elektriciteitssector.

Aansluiting bij regionale energie strategieën

- Met gemeenten, provincies, waterschappen en netbeheerders maken we per regio een plan voor verduurzaming van de gebouwde omgeving om te komen tot een programmatische aanpak met een optimale mix van energiebesparing, duurzame warmte en duurzame opwekking.

Maatregelen financieel, fiscaal en juridisch

- Opgeteld is er jaarlijks €4 miljard euro beschikbaar voor investeringen in de energie- en klimaattransitie (dat is nog exclusief inzet vanuit beleid topsector Energie en innovatie beleid dat meer gericht zal worden op de energietransitie).
- Op de begroting is €300 miljoen euro per jaar beschikbaar voor proeftuinen en opbouw van expertise.
- SDE+ wordt verhoogd tot jaarlijks €3,2 miljard euro. De inzet van SDE+ wordt verbreed naar onder andere afvang en opslag van koolstofdioxide voor de industrie.
- Voor het procesgeld waar in de Investeringsagenda naar is gevraagd kijkt het Rijk nadrukkelijk naar de generieke extra middelen voor decentrale overheden (accres) die volgens het Regeerakkoord ten goede moeten komen aan energietransitie via een bestuurlijk akkoord.
- Salderingsregeling wordt omgebouwd tot een nieuwe regeling in 2020.
- Door aanpassing van de energiebelasting wordt belasting op gas en elektriciteit vanuit CO2-optiek evenwichtiger. Onderdeel hiervan is de introductie van een minimumprijs van CO2 voor de elektriciteitssector.
- Subsidie van bijstook biomassa in kolencentrales stopt uiterlijk 2024.
- Kilometerheffing op vrachtverkeer. Inkomsten komen ten goede aan de sector door verlaging van de motorrijtuigenbelasting op vrachtauto's (niet relevant voor inkomsten provincies) en innovatie en verduurzaming.
- Het kabinet zal in overleg treden met het Havenbedrijf Rotterdam en de in het havengebied actieve bedrijven om het grote potentieel dat er in de regio Rijnmond is voor koolstofdioxide-afvang en -opslag en restwarmte te benutten.
- Soortgelijke verkenningen zullen ook plaatsvinden voor het Amsterdamse havengebied en het Westland.
- De aansluitplicht van gas wordt vervangen door een warmterecht, waarmee eindgebruikers aanspraak kunnen maken op een aansluiting op een (verzwaard) elektriciteitsnet of een warmtenet.
- In lijn hiermee worden de energieprestatie-eisen voor nieuwbouw verder aangescherpt en zal in nieuwbouwwijken niet meer standaard een gasnet worden aangelegd.

- Er komt een aparte regeling voor energiecoöperaties die het mogelijk maakt dat omwonenden makkelijker kunnen participeren in duurzame energieprojecten in hun directe omgeving.

Gaswinning

- De impact van de aardbevingen in Groningen is enorm. Alle facetten daarvan blijven hoog op de agenda. Bij alles geldt: veiligheid staat voorop. We nemen maatregelen om de behoefte aan Groningengas te verminderen. Dit maakt de verdere stapsgewijze verlaging van de winning mogelijk, die noodzakelijk is voor de veiligheid in het gaswinningsgebied én de veiligheid bij afnemers. Daarnaast werken we aan preventie, herstel en perspectief boven de grond. Herstel en versterking van woningen, gebouwen, monumenten en infrastructuur moet centraal staan; niet de discussie over de verantwoordelijkheidsverdelingen. De afhandeling van schade en herstel wordt onafhankelijk van de NAM. Voor de investeringen in de leefbaarheid en economie van de regio wordt een fonds ingesteld.

<u>IPO-analyse:</u>
Wij zijn blij dat het Rijk in het Regeerakkoord de provincies als onmiskenbare schakel erkent om in het bijzonder in de gebouwde omgeving verantwoordelijkheid te nemen samen met gemeenten. Het Rijk geeft daarbij aan dat decentrale overheden het juiste schaalniveau hebben om een doelmatige mix van besparing, duurzame warmte en hernieuwbare opwekking te ontwikkelen. Daarmee hecht het Rijk veel waarde aan ons aanbod van regionale energie strategieën. Wij lezen de rol van provincies in het Regeerakkoord helaas alleen terug bij de gebouwde omgeving. Wat ons betreft komen we tot integrale strategieën die ook bijdragen aan verduurzaming industrie, de agrarische sector en mobiliteit met behoud van ruimtelijke kwaliteit van ons landschap.
We zijn blij dat het Rijk het Klimaat- en Energieakkoord richt op 49% CO2-reductie in 2030, deze doelen vastlegt in een Klimaatwet en een platform creëert waarmee we adaptief kunnen inspelen op (technische) ontwikkelingen. Deze werkwijze sluit goed aan bij het Nationale Programma Energie met krachtige en verbindende regie waar de gezamenlijke provincies om hebben gevraagd.

Provincies willen het maatschappelijke akkoord en genoemde platform samen met het Rijk en partners uitwerken, zodat de inzet van overheden, bedrijven, burgers en maatschappelijke organisaties maximaal rendeert. Afspraken over voldoende middelen voor proces zijn een randvoorwaarde voor het slagen van de uitvoering in de regio.

We vinden het opvallend dat het Rijk beperkt aandacht heeft voor het creëren van maatschappelijke bewustwording en acceptatie van de energietransitie en de grote impact die de transitie heeft op onze ruimte. Wij vragen het Rijk om als onderdeel van deze nationale aanpak samen met de provincies in te zetten op deze bewustwording en een zorgvuldige ruimtelijke ontwikkeling.

De juridische en fiscale beslissingen die het Rijk nu al neemt vullen een belangrijk deel van de lobby-agenda van de gezamenlijke provincies in. Zo komt er in beginsel geen aardgas meer in nieuwbouw, vervanging van aansluitplicht op aardgas voor aansluitrecht op warmte, aardgas wordt duurder en elektriciteit goedkoper, en een CO-2 heffing voor de elektriciteitsmarkt. Deze aanpassingen maken duurzame alternatieven aantrekkelijker en businesscases daarmee eerder rendabel.

Er komt per jaar meer geld beschikbaar voor investeringen in energie- en klimaatprojecten door verhoging SDE+ tot 3,2 miljard en 300 miljoen voor innovatieve projecten die binnen het programma als envelop klimaat tot kennis voor de toekomst leiden. Als provincies kennen we projecten in de provincie waarmee we de transitie versnellen én kennis ontwikkelen daarbij zetten we graag onze energiefondsen in als multiplier.

Hoge Temperatuur Warmte
Provincies zijn blij met het initiatief van het Rijk om met de havengebieden in de Rijnmond en Amsterdam in gesprek te gaan over de kansen voor afvang en opslag koolfstofdioxide en inzet restwarmte. We verbreden deze inzet graag naar de regionale energie strategieën die in Groningen, Zeeland en Limburg worden ontwikkeld met de industrie.

Mobiliteit
De provincies roepen het nieuwe kabinet op om samen met de decentrale overheden vorm te geven aan slimme, duurzame mobiliteit. Goede bereikbaarheid en verduurzaming staan daarbij centraal. De eerste stappen naar verduurzaming van het mobiliteitssysteem worden nu duidelijk gezet en er komt veel ruimte voor experimenten en regionaal maatwerk. Positief is dat het railnetwerk een meer regionaal karakter krijgt. Ook de extra investeringen in fietsinfrastructuur en OV in stedelijke regio's zijn welkom. Goed dat er voorgesorteerd wordt op slimme, zelfrijdende technologieën en de laadinfrastructuur voor elektrisch rijden.

Verkeer en vervoer maken zo'n 23% uit van de totale CO2-uitstoot. Dat vraagt om meer integraliteit in de bredere energietransitie, waar mobiliteit een belangrijk onderdeel van moet zijn. In de huidige 2030 opgave van 56 Mton CO2-reductie wordt slechts 6,25% (3,5 Mton) aan mobiliteit toebedeeld. De provincies hebben een kabinetsaanbod gedaan om hun investeringen in te zetten voor de energietransitie, waaronder verduurzaming van mobiliteit. De provincies vinden het daarom passend om eerder dan in 2030 het Infrastructuurfonds om te vormen naar een integraler Mobiliteitsfonds, zodat de agenda voor de uitvoering van slimme, duurzame mobiliteit nu al kan starten.

Energie en Economie
Met dit regeerakkoord koppelt het Rijk het topsectorenbeleid in samenwerking met bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheid aan de economische kansen die de volgende drie grote maatschappelijke thema's bieden: energietransitie/duurzaamheid; landbouw/water/voedsel; en quantum/hightech/nano/fotonica. De provincies willen hier in het kader van het aangekondigde maatschappelijke akkoord verder over in gesprek en betrekken daarin de inzet op arbeidsmarkt en onderwijs om de mensen op te leiden voor deze opgaven.
De provincies ondersteunen de inzet vanuit het Rijk op aanpassing Europese wet- en regelgeving, omdat de energienetwerken zich niet beperken tot de landsgrenzen. We vullen deze lobby-agenda samen met het Rijk in.

Gaswinning
Het is positief dat er veel aandacht is voor de gevolgen van de gaswinning voor Groningen. In de regio bestaat grote behoefte om grondig door te praten over het winningsniveau, het schadeherstel, het regiofonds en de bestuurlijke betrokkenheid van de regio (Zie verder de reactie hierover van de provincie Groningen).

2. Bestuur

Bestuurlijke organisatie/interbestuurlijke verhoudingen

Regeerakkoord:

- In de uitvoering van belangrijke overheidstaken spelen gemeenten en provincies een steeds belangrijkere rol. Krimpregio's en grootstedelijke gebieden hebben ieder hun eigen aandachtspunten. In gezamenlijke programmatische afspraken met provincies en gemeenten moet hiervoor ruimte zijn, naast nationale opgaven waar we samen voor staan. In het gemeente- en provinciefonds komt extra geld beschikbaar voor deze taken.
- De behandeling van het initiatiefvoorstel tot grondwetsherziening in tweede lezing inzake de deconstitutionalisering van de benoeming van de burgemeester en de Commissaris van de Koning wordt voortgezet.
- De Wet Gemeenschappelijke regelingen (Wgr) wordt aangepast om de politieke verantwoording over gemeentelijke samenwerking te verbeteren. Besluitvorming in een gemeenschappelijke regeling moet transparant zijn en betrokken gemeenteraden moeten hun controlerende rol beter kunnen uitvoeren en zo nodig kunnen ingrijpen.
- Veel kleinere gemeenten zijn voor belangrijke taken die de directe levenssfeer van mensen raken in sterke mate afhankelijk geworden van regionale samenwerking op grond van Wgr, waarbij de democratische controle door gemeenteraden op afstand staat. Op verschillende plaatsen hebben gemeenten daarom in samenspraak met de provincie het initiatief genomen tot gemeentelijke herindeling. Het kabinet ondersteunt die beweging. Blauwdrukken van bovenaf werken hiervoor niet, maar het proces helemaal van onderop laten komen levert ook niet altijd een optimaal resultaat op. Een proces van herindeling is gewenst voor gemeenten die langjarig en in hoge mate afhankelijk zijn van gemeenschappelijke regelingen voor essentiële taken. Het is dan aan de provincie de herindelingsprocedure op basis van de Wet Algemene regels herindeling te starten.
- Naast de reeds genoemde ambitie om tot bestuurlijke afspraken te komen met provincies en gemeenten wordt voor stedelijke regio's de systematiek met citydeals, als onderdeel van de Agenda Stad, voortgezet.
- In deze kabinetsperiode wordt in totaal 900 miljoen euro gereserveerd voor de aanpak van regionale knelpunten, waaronder nucleaire problematiek, ESTEC, Zeeland, Eindhoven, Rotterdam-Zuid en de BES-eilanden.

IPO-analyse:

- Het kabinet heeft oog voor de belangrijke rol van provincies en gemeenten bij de uitvoering van belangrijke overheidstaken. Positief is ook dat het kabinet hiervoor extra middelen toe wil kennen aan het gemeente- en provinciefonds.
- Het voornemen om met gemeenten en provincies programmatische afspraken te maken over de aanpak van overheidstaken wordt positief beoordeeld. Daarbij is het van belang uit te gaan van maatwerk voor de verschillende gebieden, zoals krimpregio's en stedelijke gebieden, aan de hand van de specifieke opgaven. Proeftuinen en/of een community of practise kunnen hierbij van toegevoegde waarde zijn.
- Het kabinet kiest voor een evenwichtige benadering op het gebied van gemeentelijke herindeling, waarbij terecht wordt geconstateerd dat blauwdrukken van bovenaf niet werken, maar anderzijds voorkomen moet worden dat gemeenten te sterk afhankelijk worden van regionale samenwerking voor essentiële taken. In gevallen dat gemeentelijke initiatieven tot gemeentelijke herindeling dan niet van de grond komen, biedt de Wet Arhi mogelijkheden voor de provincies een herindeling te starten.
- De provincies delen de opvatting van het kabinet dat besluitvorming in een gemeenschappelijke regeling transparant moet zijn. Uitgangspunt is dat democratische legitimatie gewaarborgd is in de hoofdstructuur. Wij treden graag in overleg met het kabinet over de aangekondigde aanpassing van de Wet Gemeenschappelijke regelingen (Wgr) om de politieke verantwoording over gemeentelijke samenwerking te verbeteren.
- Het voorstel tot deconstitutionalisering van de benoeming van de burgemeester en de Commissaris van de Koning mist een onderbouwing van de maatschappelijke behoefte noodzaak. De provincies zien deze niet.
- Positief dat middelen voor de aanpak van regionale knelpunten worden gereserveerd.

eProvincies

Regeerakkoord:
- Het kabinet hecht eraan dat de overheid transparant en open is. Er is een initiatiefvoorstel Open Overheid (WOO) aanhangig. Er wordt onderzocht hoe de verruiming van openheid gestalte kan krijgen zonder hoge kosten voor de organisatie en uitvoering. Het kabinet treedt daartoe in overleg met de initiatiefnemers.
- De overheid beschikt over veel algemene, openbare informatie. Deze data worden goed vindbaar en toegankelijk gemaakt, in de vorm van open data.
- Het kabinet ontwikkelt een ambitieuze, brede agenda voor de verdere digitalisering van het openbaar bestuur op verschillende niveaus.
- Overheidscommunicatie die nu nog fysiek plaatsvindt, moet in de toekomst ook digitaal kunnen: veilig, snel en goedkoop. De elektronische dienstverlening via mijnoverheid.nl wordt verbeterd en meer servicegericht. Mensen die niet elektronisch kunnen communiceren kunnen dit per post doen.

IPO-analyse
- De provincies staan achter de wens tot meer openheid, echter een onverkorte uitvoering van de WOO zou een enorm beslag op mensen en middelen leggen. Basis moet zijn een uitwerking die recht doet aan transparantie van de overheid en die daarnaast ook uitvoerbaar is.
- Open data kunnen een grote aanjager zijn voor de economie. Provincies zetten al in op open data en worden nu nog meer gestimuleerd data openbaar te maken.
- De voornemens op het gebied van digitale overheidscommunicatie zijn een voortzetting van het staande beleid, in lijn met Digitaal 2017. Ook provincies zetten vol in op digitalisering van de dienstverlening

Rechtspositie politieke ambtsdragers

Regeerakkoord:
Het kabinet ondersteunt de versterking van de voorbereiding, opleiding en toerusting van de leden van Provinciale Staten.

IPO-analyse:
Blij dat kabinet wil blijven Investeren in volksvertegenwoordigers bij provincies. Steun in de rug voor Statenlidnu. Voor de provincies is van belang dat met nieuwe kabinet de Integrale visie op de rechtspositie van decentrale politieke ambtsdragers gerealiseerd kan worden en dat deze uitspraak ook geldt voor toerusting in rechtspositionele zin. Voor zover nagegaan kan worden, s er geen budget voor dit onderwerp opgenomen.

Werkgeverszaken

Regeerakkoord:
- Kabinet zet de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren door, wil pensioenen moderniseren, nieuwe balans tussen vast en flex.
- Wet DBA wordt vervangen, keten wordt weer maximaal 3 jaar, langere proeftijd bij 1e contract als dat vast is, langere proeftijd bij contract voor bepaalde duur van langer dan 2 jaar, wijzigingen in transitievergoeding doorgezet. Langer kraamverlof, adoptieverlof. Diverse wijzigingen in WGA.
- Knelpunten arbeidsgehandicapten worden aangepakt.
- Aanpak oneigenlijk gebruik payroll.
- Investeren in duurzame inzetbaarheid.

IPO-analyse:
- Pensioenhervormingen ondersteunt wens van werkgevers. Compensatie voor overheidswerkgevers voor nieuw pensioenstelsel, lasten komen dus niet geheel bij werkgevers gelegd. Nieuwe bepalingen rondom proeftijd en keten gelden na invoering Wnra ook voor provincies. Deze bieden provincies ruimte om op zorgvuldige manier om te gaan met behoeften aan vast en flex.

- Voorstellen op gebied van duurzame inzetbaarheid steun in de rug voor afspraken die provincies gemaakt hebben in de cao. Benieuwd wat voorstellen voor individuele leerrekening gaan inhouden.
- Het is voor provincies nog niet te overzien wat de aanpak van oneigenlijk gebruik van payroll betekent voor de bestaande contracten.
- Goed dat kabinet komt met alternatief voor Wet DBA.

Grensregio's

Regeerakkoord
Het kabinet maakt werk van het wegnemen van belemmeringen die mensen ervaren in de grensregio's. Samen met Duitse en Belgische overheden, met name de deelstaten Noordrijn-Westfalen, Nedersaksen en Vlaanderen, worden de belangrijkste knelpunten op het terrein van infrastructuur en sociale zaken en werkgelegenheid aangepakt.

IPO-analyse
Positief dat het kabinet hier werk van wil maken. Voorstellen hierover zien de provincies met belangstelling tegemoet.

3. Financiën

Financiële verhoudingen mede-overheden

Regeerakkoord

- Het kabinet zal in het kader van de programmatische afspraken met mede-overheden ook afspraken maken over de financiële verhoudingen tijdens de komende kabinetsperiode.
- Uitgangspunt voor de indexering van het Gemeente- en Provinciefonds is de trap-op-trap-af systematiek. Deze systematiek wordt gekoppeld aan de totale uitgaven onder het uitgavenkader (minus enkele correctieposten zoals het gemeente- en provinciefonds zelf). Dit versterkt de evenredigheid van de systematiek en draagt bij aan een stabielere accresontwikkeling.
- In overeenstemming met de wet houdbare overheidsfinanciën (HOF) zullen er ook afspraken gemaakt worden over het aandeel van de decentrale overheden in het EMU-saldo de komende kabinetsperiode, waarbij het uitgangspunt het EMU-saldo na doorrekening door het CPB is.

IPO-analyse

- Het voornemen van het kabinet om afspraken te maken met de mede-overheden over de financiële verhoudingen wordt positief beoordeeld. Wat betreft de provincies gaat het hierbij onder meer om het verdeelmodel provinciefonds, de compensatie van kosten van nieuw beleid (art. 2 Fvw) en de normeringsystematiek.
- Positief is ook dat de trap-op-trap-af systematiek wordt voortgezet en dat hierbij wordt overgegaan op koppeling van het gemeente- en provinciefonds aan de totale rijksuitgaven. Hierdoor verbetert de stabiliteit en voorspelbaarheid van de ramingen van de ontwikkeling van het gemeente- en provinciefonds. De huidige groei van het provinciefonds tot en met 2021 op basis van de Miljoenennota 2018 is als gevolg van de accressen in totaal (cumulatief) circa € 280 mln. Uit de financiële bijlage blijkt dat ten opzichte van de Miljoenennota 2018 de accressen van het gemeente- en provinciefonds verder groeien met uiteindelijk € 1.420 mln structureel vanaf 2022.Het aandeel van het provinciefonds hierin is circa € 100 mln structureel. Uit paragraaf *Financiering van de klimaat- en energietransities* in hoofdstuk 3 **Nederland wordt duurzaam** stelt het kabinet dat een aanzienlijk deel van de extra middelen voor de decentrale overheden ten goede komt aan klimaatbeleid volgens te maken afspraken. De extra middelen zijn vrij besteedbaar door provincies. Wel is het mogelijk dat provincies afspraken maken waarbij zij op vrijwillige basis een deel van de hogere accressen inzetten voor het klimaatbeleid.
- Bij het maken van afspraken over het aandeel van de decentrale overheden in het EMU-saldo zal het uitgangspunt voor de provincies zijn dat de investeringen van de decentrale overheden hierdoor niet mogen worden belemmerd. Hierbij zal het kabinet worden gewezen op de unaniem door de Tweede Kamer aanvaarde motie Van Hijum. De investeringen van de decentrale overheden vormen het merendeel van de overheidsinvesteringen en zijn van belang voor de groei van de Nederlandse economie en werkgelegenheid

Markt en overheid

Regeerakkoord

- Om oneigenlijke en ongewenste concurrentie tussen overheden en private partijen te voorkomen, zal de algemeen belang bepaling in de Wet Markt en Overheid worden aangescherpt.

IPO-analyse

- Het is nog niet te overzien wat de gevolgen voor de provincies zijn. De voorstellen van het kabinet worden met belangstelling afgewacht.

4. Duurzame ruimtelijke ontwikkeling en waterbeheer

Omgevingswet

Regeerakkoord:
- Het traject van de Omgevingswet wordt voortgezet. Bij de omzetting van de bestaande wetten en AMvB's die geheel of gedeeltelijk opgaan in de Omgevingswet en de vier AMvB's onder de Omgevingswet, wordt aangesloten bij de doelen en instrumenten van de oorspronkelijke wetten en AMvB's ("beleidsneutraliteit").
- De Rijksoverheid blijft onder andere verantwoordelijk voor het realiseren van Europese doelstellingen op het terrein van lucht en water. Het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit eindigt met de inwerkingtreding van de Omgevingswet en zal worden vervangen door een nationaal actieplan luchtkwaliteit dat zich richt op een permanente verbetering van de luchtkwaliteit.
- Het kabinet zal een vergelijkend onderzoek uitvoeren naar manier waarop EU-lidstaten de verschillende richtlijnen (NEC-richtlijn, Kaderrichtlijn Water, Vogel- en habitat Richtlijn, etc.) hebben geïmplementeerd.
- Het kabinet komt vooruitlopend op de invoeringswet met een eerste Nationale Omgevingsvisie (NOVI). Het kabinet komt in deze NOVI met kaders voor de bescherming van de nationale belangen.

IPO-analyse:
- De provincies juichen de voortzetting toe, waarbij ze opmerken dat verder uitstel niet gewenst is. Provincies vragen aandacht voor de implementatie. In dat verband is het zorgelijk dat er geen extra geld voor het digitaal stelsel omgevingswet is gereserveerd
- Beleidsneutraliteit wordt benadrukt bij de overgang naar de Omgevingswet. Dit betekent voor deeldossiers een verlaging van de ambitie. Voor provincies is belangrijk dat de verbeterdoelen van de wet wel worden gerealiseerd en dat wijzigingen die daarvoor nodig zijn wel worden doorgevoerd.
- Voor luchtkwaliteit wordt het nationaal actieplan luchtkwaliteit duidelijk neergezet: provincies vinden sturingsmogelijkheden en aandacht voor gezondheid belangrijk; luchtkwaliteit maakt daar onderdeel van uit.
- Vergelijkend onderzoek naar de manier waarop EU-lidstaten de verschillende richtlijnen hebben geïmplementeerd biedt mogelijk een kans voor provincies die zich nu in hun beleid op het fysiek domein beperkt voelen door de manier waarom richtlijnen in het verleden zijn geïmplementeerd. De provincies zijn blij met deze actie.
- De gezamenlijke provincies zien de ontwikkeling van de NOVI nadrukkelijk als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van rijk en decentrale overheden waarbij niet alleen kaders worden gesteld voor de borging van nationale belangen maar ook op basis van een nationale langetermijnvisie uitvoeringsafspraken worden gemaakt die worden uitgewerkt in integrale gebiedsgerichte programma's.

Wonen

Regeerakkoord:
Woningbouw
Het kabinet zal in overleg met medeoverheden, woningcorporaties en andere stakeholders afspraken maken over het aanjagen van de woningbouwproductie. Dat het aanbod van woningen traag reageert op de aantrekkende vraag, is deels inherent aan het bouwproces, maar deels ook een gevolg van onnodig belemmerend overheidsbeleid. In de afspraken willen we belemmeringen zoveel mogelijk wegnemen. Daarnaast moet regionaal maatwerk mogelijk zijn, zowel in grote steden als regio's met demografische krimp en leegstand.

IPO-analyse:
De aantrekkende vraag in de steden biedt kansen om volop in te zetten op binnenstedelijk bouwen en transformatie en te investeren in het vergroten van de toekomstbestendigheid en optimalisatie van het bestaand bebouwd gebied. Betrokkenheid van het rijk is noodzakelijk om samen met provincies en gemeenten te komen tot een lange termijn programmering van de verstedelijkingsopgave en regionale afstemming resulterend in (regionale) uitvoeringsafspraken.

Water

Klimaat en energie: klimaatadaptatie
Regeerakkoord:
- Er komt een nationaal Klimaat- en energieakkoord. Als uitgangspunt geldt de doelstelling van 49 %reductie in 2030. Een eventuele bijstelling van de opgave voor 2030 wordt verdisconteerd in dit akkoord.
- Opgeteld is er per jaar uit Rijksmiddelen een budget van bijna 4 miljard euro beschikbaar.

IPO-analyse:
De 4 miljard per jaar wordt pas bereikt vanaf 2033. Bovendien zit de 3,2 miljard voor SDE+ al in het basispad, dat wil zeggen dit zijn geen nieuwe extra middelen. Voor de periode 2018 – 2021 zijn de extra middelen voor klimaat 350 mln in 2018; 425 mln in 2019; 613 mln in 2020 en 540 mln in 2021.

Gaswinning: rol van de ondergrond bij verduurzaming energievoorziening
Regeerakkoord:
- De energieagenda voorziet een overgangsfase van fossiele naar duurzame energie. Ook bij verduurzaming speelt de ondergrond een steeds belangrijker rol, bijvoorbeeld voor de winning van aardwarmte, de opslag van stoffen en de winning van drinkwater. Ook hieraan kunnen risico's verbonden zijn. Waar nodig zullen de Mijnbouwwet en eventueel andere wetten worden aangepast om mogelijke risico's bij gebruik van de ondergrond een betere plek in het besluitvormingsproces te geven. Dit wordt vastgelegd in de Structuurvisie Ondergrond.
- Er zullen deze kabinetsperiode geen opsporingsvergunningen worden afgegeven voor nieuwe gasvelden op land. Bestaande vergunningen blijven van kracht binnen de bestaande wet- en regelgeving.

IPO-analyse:
Bij de rol van de ondergrond op de verduurzaming van de energievoorziening wijzen provincies erop dat er een risico bestaat tussen winning van geothermie en de drinkwatervoorziening. In het kader van de structuurvisie ondergrond zijn provincies hard aan de slag om een goede ruimtelijke afweging te maken tussen geothermie enerzijds en drinkwaterwinning anderzijds.

Landbouw: relatie landbouw en (grond)waterkwaliteit
Regeerakkoord:
Het zesde actieprogramma Nitraatrichtlijn zal worden uitgevoerd. Dit actieprogramma definieert maatregelen die de standaard vormen voor duurzaam en landbouwkundig doelmatig gebruik van stikstof en fosfaat in de Nederlandse landbouw. Door het van kracht worden van de maatregelen in het zesde actieprogramma Nitraatrichtlijn zal voor de periode 2018-2021 opnieuw een uitzondering ("derogatie") van de Nitraatrichtlijn verkregen moeten worden.

IPO-analyse:
In het kader van het 6e actieprogramma nitraatrichtlijn zijn provincies bezig om samen met het Rijk, de agrarische sector en de drinkwatersector invulling te geven aan regionaal maatwerk in grondwaterbeschermingsgebieden in de vorm van een bestuurlijke overeenkomst, teneinde ook in deze gebieden te kunnen voldoen aan de nitraatrichtlijn. Ook werken provincies met deze partijen samen aan het behalen van de doelen van de kaderrichtlijn water (KRW), onder andere middels het DAW (deltaplan agrarisch waterbeheer).

Leefomgeving: waterkwaliteit en klimaatbestendigheid
Regeerakkoord
De hoeveelheid microplastics, medicijnresten en (andere) hormoonverstorende stoffen in het drink- en oppervlaktewater is de laatste jaren toegenomen. Het kabinet komt in overleg met relevante sectoren met een beleidsprogramma om dit op een kosteneffectieve manier terug te dringen.

IPO-analyse:
De provincies nemen deel in dit programma en ondersteunen de ketenaanpak waarmee deze stoffen zoveel mogelijk uit het grond- en oppervlakte worden geweerd.
Terecht wordt de opmerking gemaakt dat bij de uitvoering van het Deltaprogramma meer dan ooit de nadruk wordt gelegd op het klimaatbestendig en waterrobuust inrichten van Nederland. Provincies werken hier actief aan mee.

5. Regionale bereikbaarheid en regionaal openbaar vervoer

Regeerakkoord:
Een slim en duurzaam vervoerssysteem waarvan de delen naadloos op elkaar aansluiten. Zo willen we Nederland mobiel en bereikbaar houden. Nu de economie weer goed draait, is een extra investering in infrastructuur nodig en mogelijk om toenemende drukte op de weg, het spoor, het water en in de lucht te verminderen. Tegelijkertijd nemen we maatregelen om de belasting voor het klimaat, de luchtkwaliteit en de leefomgeving te beperken. Innovatie biedt daarbij enorme kansen. De technologische ontwikkeling biedt de mogelijkheid om uiteindelijk tot een meer geïntegreerd vervoerssysteem te komen dat steeds schoner wordt.

Personenvervoer
- Zelfrijdende technologie integreren in infra. Overheidsdata open beschikbaar stellen, privacy in acht nemend.
- In 2030 alle nieuwe auto's emissieloos, uitfasering van de fiscale stimulering in lijn met deze ambitie.
- Voldoende tank- en laadinfrastructuur, primair verantwoordelijkheid van marktpartijen.
- Eén systeem met eenduidige categorieën en borden voor milieuzones. Bestaande maximumsnelheden blijven in stand, veiligheids- en milieunormen steeds leidend.
- Met Mobiliteitsalliantie pilots met alternatieve vormen van vervoer en betaling, zonder dat dit leidt tot een systeem van rekeningrijden.
- Eenmalig 100 miljoen euro voor cofinanciering van gemeentelijke en provinciale investeringen in fietsinfrastructuur en fietsenstallingen bij OV-knooppunten.
- Meer sprinterdiensten op het hoofdrailnet toegevoegd aan regionale OV-concessies: één of meer van de lijnen Apeldoorn-Enschede, Zwolle-Groningen/Leeuwarden en Dordrecht-Breda (in combinatie met de Merwede-Lingelijn).
- Met stedelijke regio's afspraken over cofinanciering van de verdere uitbreiding van het openbaar vervoer, bijvoorbeeld via lightrailverbindingen.
- We passen wet- en regelgeving aan zodat openbaar vervoer- en taxibedrijven flexibel en vraaggericht vervoer ('mobility as a service') kunnen aanbieden. Ruimte voor Provincies en vervoerregio's die met nieuwe vormen van doelgroepenvervoer, OV en deelsystemen willen experimenteren.
- Optie voor marktopening hoofdrailnet 2025. Evaluatie huidige prestaties in 2019. Inclusief eigendom en exploitatie stations.
- ProRail wordt omgevormd tot een publiekrechtelijke ZBO met eigen rechtspersoonlijkheid.
- Hamont-Weert, met cofinanciering van regionale overheden, gereactiveerd voor personentreinen. Bekijken hoe verbinding vanuit Eindhoven naar Duitsland beter kan.

Verkeersveiligheid
- aantal verkeersslachtoffers moet omlaag. Samenwerking centraal, realisatie van het manifest 'Verkeersveiligheid: een nationale prioriteit'.
- investeren met provincies in veilige weginrichting, met name bij N-wegen. registratie van oorzaken verkeersongelukken verbeterd.

Goederenvervoer
- Modal shift naar binnenvaart en spoor om klimaatprestaties verbeteren. Spoor: gebruiksvergoeding in de pas met die in de buurlanden. Binnenvaart: tijden van brug- en sluisbediening beter afgestemd.
- Green Deal verduurzaming van de zeevaart, binnenvaart en havens.
- Kilometerheffing voor vrachtvervoer (MAUT) wordt ingevoerd, opbrengsten terug naar vervoerssector met oormerk innovatie en verduurzaming.

Ontwikkeling nieuwe infrastructuur
- €2 miljard voor infrastructuur in drie jaar, daarna structureel 100 miljoen extra. Bestaande verdeelsleutel gehandhaafd muv eenmalig 100 miljoen euro voor fietsinfrastructuur en fietsparkeervoorzieningen.
- Nieuwe investeringen obv Nationale Markt en Capaciteits Analyse (NMCA), prioritering op rendabiliteit en beschikbaarheid cofinanciering vanuit regio's.
- Prioritaire knelpunten weg: A4, A7, A15, A1, A2, A12, A28 en A58. Afspraken met decentrale overheden moeten aansluiting met onderliggend wegennet verbeteren. Ontbrekende schakels worden aangelegd: verlengde A15, de A13-A16, de

Blankenburgverbinding en de Ring Utrecht. Noordelijke Randweg en betere OV-verbinding voor Utrecht Science Park/de Uithof als alternatief voor Utrecht CS.
- Samen met regio kijken naar landzijdige ontsluiting Schiphol.
- Inzet extra middelen OV voor cofinanciering stedelijke regio's, ERTMS en overschakeling 3kV bovenleidingspanning.
- Infrastructuurfonds wordt in 2030 omgevormd tot Mobiliteitsfonds. Niet langer de modaliteit maar de mobiliteit centraal. Tot 2030 traditionele modaliteiten. Vanaf 2030 nieuwe indeling die aansluit op agenda slimme en duurzame mobiliteit. Taakverdeling regionale overheden blijft intact. In ieder geval:
    - apart budget voor beheer en onderhoud
    - budget voor het beter benutten van bestaande infrastructuur
    - stimuleren van intelligente transportsystemen (ITS) als de zelfrijdende auto,
    - CO2-neutrale oplossingen en Mobillity as a service,
    - budget voor de aanleg van nieuwe infrastructuur om knelpunten op te lossen.

Luchtvaart
- Het kabinet maakt een nieuwe Luchtvaartnota (2020-2040). Slim en duurzaam zijn de kernbegrippen. Focus op hinderbeperking in plaats van het aantal vliegbewegingen. Ruimte creëren voor groei van het aantal vluchten.
- Schiphol voor (inter)continentale netwerk, Eindhoven en Lelystad voor vakantievluchten.
- Aanpassing luchtruim 2023 of zoveel eerder als mogelijk.

<u>IPO-analyse:</u>
Algemeen
De provincies boden het kabinet in het voorjaar van 2017 aan om samen met de decentrale overheden vorm te geven aan de transitie naar slimme, duurzame mobiliteit. Goede bereikbaarheid en verduurzaming staan daarbij centraal. In het regeerakkoord zien we de eerste stappen naar verduurzaming van het mobiliteitssysteem. Bijvoorbeeld door expliciet voor te sorteren op slimme, zelfrijdende voertuigen en de laadinfrastructuur voor elektrisch rijden. Kanttekening daarbij is dat dit vooralsnog vanuit infrastructuur wordt benaderd, en nog niet vanuit de integrale mobiliteitsoplossingen die deze technologieën kunnen brengen. Goed ook dat er ruimte komt voor experimenten en pilots, wetgeving wordt aangepast en reis- en verkeersinformatie wordt gedeeld via open data en 'mobility as a service' mogelijk wordt gemaakt.

Spoor
Ook staan de provincies positief tegenover de ontwikkelingen in de spoorsector (reiziger centraal, grensoverschrijdende verbindingen vanuit de regio, NS afrekenen op resultaten). Als Rijkswaterstaat en de nieuwe ZBO ProRail goed gaan samenwerken biedt dit kansen voor betere, integrale afweging van prioriteit en financiering van mobiliteitssystemen. Sprinterdiensten onder brengen in regionale OV concessies is een bevestiging van de kwaliteitsverbetering die provincies als concessieverlener hebben bewerkstelligd.

Openbaar vervoer
Positief is ook dat het kabinet bij wil dragen aan uitbreiding van het OV in stedelijke regio's. Verontrustend is wel dat er nog niet naar OV in landelijk gebied gekeken wordt, waar betaalbaarheid en financierbaarheid onder druk staan. In de toekomst kunnen uitgewerkte MaaS concepten daar uitkomst en maatwerk bieden, maar ook op korte termijn moet de bereikbaarheid in buitengebieden op peil gehouden kunnen worden.

Fiets
Met de financiële bijdrage voor fiets kunnen we verder met de Nationale Agenda Fiets en het Bestuursakkoord Fietsparkeren bij stations, al is de eenmalige bijdrage van €100 miljoen te gering om de ambities waar te maken. De fiets is méér dan een alternatief voor de auto, en kan een belangrijke bijdrage leveren aan brede maatschappelijke doelstellingen.

Verkeersveiligheid
De provincies zijn blij met de aandacht voor verkeersveiligheid. Het ANWB initiatief rondom het manifest krijgt een plek in het strategisch plan verkeersveiligheid 2030 welke, geïnitieerd door de gezamenlijke overheden, in 2018 wordt opgeleverd. De impuls voor een veilige weginrichting voor N-wegen is een mooi initiatief. Echter benadrukken provincies de

noodzaak voor een integraal maatregelenpakket, waar versterkte samenwerking met niet-overheidspartijen cruciaal voor is. De povincies zouden daarom graag zien dat er naast de voorgestelde impulsen, ook wordt ingezet op een impuls in een versterkte samenwerking. Samenwerking bij de lokale -en regionale driehoek overleggen gericht op handhaving en samenwerking met maatschappelijke -en markt partijen die elk vanuit hun eigen expertise een aanzienlijke bijdrage in de verkeersveiligheid kunnen bewerkstelligen.

Goederenvervoer
De provincies zijn positief over het streven om meer goederenvervoer via het spoor en waterwegen te laten vervoeren omdat dit de lokale bereikbaarheid verbetert. De kilometerheffing voor vrachtverkeer heeft vooralsnog geen financiële consequenties voor provincies, want opcenten gelden niet voor vrachtwagens. Als de "Maut" uitsluitend zal gelden op Rijkswegen kan dat leiden tot verplaatsing naar N-wegen met negatieve gevolgen voor bereikbaarheid, verkeersveiligheid en onderhoudskosten.

Investeringen
Positief dat er extra middelen beschikbaar worden gemaakt voor alle modaliteiten die bijdragen aan bereikbaarheid. De provincies verwachten inzet op het verbeteren van de multimodale mobiliteitsketen en het versterken van multimodale netwerken en knooppunten voor (vracht-)auto, OV, scheepvaart én fiets. Daarmee worden de keuze voor reizigers en verladers én de robuustheid van het netwerk vergroot. We missen hiervoor de benodigde integrale aanpak, het regeerakkoord is te knelpunt- en wegvakgericht. De bereikbaarheidsopgave in een compleet gebied of regio dient centraal te staan, met een breed, innovatief maatregelenpakket als uitwerking van de integrale mobiliteitsopgave, inclusief verduurzaming. Graag willen we hier samen aan werken om de middelen die nu in "schotten" beschikbaar worden gesteld voor co-financiering goed in te zetten.
Daarom is het opmerkelijk dat het kabinet pas vanaf 2030 wil werken met een mobiliteitsfonds met een nieuwe indeling die aansluit op de agenda voor slimme en duurzame mobiliteit. De grote transitieopgaven waarvoor we staan, kunnen geen dertien jaar wachten. Door dit uitstel worden de benodigde maatregelen draconischer én duurder, wat het draagvlak ondermijnt. Hierop moet door dit kabinet geanticipeerd worden met een integraal transitieprogramma mobiliteit.

Luchtvaart
Verduurzaming van de luchtvaart biedt grote kansen. De provincies pleiten ervoor dat plannen voor het benutten van regionale vliegvelden altijd in een vroegtijdig stadium worden besproken met decentrale overheden. Betekenis en effecten passen in de kracht van de regionale overheden waar het gaat om de kwaliteit van gebiedsontwikkeling.

6. Vitaal platteland, natuurbeheer & ontwikkeling natuurgebieden

Landbouw en natuur

Regeerakkoord:

- Niet tijdig voldoen aan EU-normen dwingt tot hard ingrijpen, met soms vergaande consequenties voor individuele bedrijven. Dat willen we voorkomen door samen met de sector te inventariseren wat de lange termijn opgaven zijn en gezamenlijke actieplannen op te stellen. De versterking van de kringlooplandbouw en de dalende bodemvruchtbaarheid worden hierin meegenomen.
- Het zesde actieprogramma Nitraatrichtlijn zal worden uitgevoerd. Dit actieprogramma definieert maatregelen die de standaard vormen voor duurzaam en landbouwkundig doelmatig gebruik van stikstof en fosfaat in de Nederlandse landbouw. Door het van kracht worden van de maatregelen in het zesde actieprogramma Nitraatrichtlijn zal voor de periode 2018-2021 opnieuw een uitzondering ("derogatie") van de Nitraatrichtlijn verkregen moeten worden.
- Het laatste decennium zijn we in Nederland geconfronteerd met de gezondheids- en leefomgevingsrisico's in gebieden met een zeer hoge veedichtheid. Die kunnen en willen we niet negeren. Het kabinet zal met de sector en de betreffende provincies bezien hoe we deze problematiek kunnen aanpakken. In samenspraak met de provincies (met name Noord-Brabant) wordt bezien hoe een warme sanering van de varkenshouderij in belaste gebieden kan worden vormgeven. Het rijk reserveert hiervoor financiële middelen.
- Het kabinet neemt maatregelen om de verduurzaming van landbouw te ondersteunen, zoals aanpassing van de mededingingswet, de ACM gaat erop toezien dat boeren en tuinders hogere prijzen ontvangen van afnemers die bovenwettelijke eisen stellen en het kabinet zal de samenwerking in de Regio FoodValley ondersteunen en de uitkomsten daarvan beschikbaar maken voor de rest van Nederland. Op verzoek van branche- of producentenorganisaties kan de overheid sectorale afspraken in de land- en tuinbouw algemeen verbindend verklaren (AVV-en), bijvoorbeeld voor de financiering van onderzoek naar innovatieve producten en het verplichten van duurzamere standaarden.
- Er komt een bedrijfsovernamefonds waaruit jonge boeren worden ondersteund om de overname van het gezinsbedrijf en investeringen in innovatie te financieren. We ondersteunen initiatieven die de verbinding tussen boer en burger versterken, zoals city-landbouw en de verkoop van streekproducten op de boerderij.
- Bij ongewijzigd beleid moeten de broeikasgasemissies uit de landbouw in 2030 met 3,5 Mton afnemen. Het kabinet zal met de sector in gesprek gaan over de invulling hiervan. Daarbij hebben technische maatregelen (mestverwerking, voedselmix, kas als energiebron, etc.) de voorkeur boven volumebeperkende maatregelen.
- Voor het tegengaan van methaanuitstoot in de landbouw wordt er in samenwerking met waterschappen en betrokken boeren geëxperimenteerd met flexibel peilbeheer, en verder onderzoek naar onderwaterdrainage en praktijkonderzoek naar daling methaanemissie mestopslagen. In samenwerking met boeren wordt in de directe omgeving van Natura 2000-gebieden bekeken of agrarisch natuurbeheer een bijdrage kan leveren aan minder intensief landgebruik en daarmee aan de klimaatopgave en natuurherstel. Het kabinet gaat betrokken boeren hier dan voor compenseren en benut daarbij alle mogelijkheden van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB).
- Ten behoeve van de 2027-doelen van de Kaderrichtlijn Water maakt het kabinet afspraken met de decentrale overheden over de ondersteuning van het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW). Regionaal maatwerk voor de aanpak van wateroverlast, waterkwaliteit en zoetwatergebruik is mogelijk om tegen minimale maatschappelijke kosten aan de eisen van de Nitraatrichtlijn te voldoen.
- Het beleid ten aanzien van nationale parken wordt voortgezet. Er komt één beheerautoriteit voor de Waddenzee die een integraal beheerplan uitvoert, waardoor betere bescherming van natuurgebieden gecombineerd wordt met beter visbeheer.
- De programmatische aanpak stikstof (PAS) wordt voortgezet, maar wordt zo nodig aangepast naar aanleiding van de uitspraken van het Europees Hof.
- Het kabinet zet in op hervorming van het GLB na 2020. Het GLB moet minder gericht worden op inkomensondersteuning en meer op innovatie, duurzaamheid, voedselzekerheid en voedselveiligheid. Daarnaast moet het GLB samenwerking tussen landbouwers faciliteren en bijdragen aan de crisisbestendigheid van de sector. Met deze

focus kan ook de verkleining van het GLB-budget door de Brexit worden opgevangen. Tegelijkertijd zetten het kabinet in op vereenvoudiging van het GLB en daarmee op een verlaging van de regeldruk vanuit Europa. Het kabinet streeft op Europees niveau naar doelvoorschriften, bijvoorbeeld ten aanzien van de kwaliteit van lucht en oppervlaktewater, om op nationaal niveau vrijheid te behouden voor de invulling van de doelen. Ook moet er op nationaal niveau voldoende ruimte zijn voor pilots om op een efficiënte manier aan de eisen van richtlijnen (bijv. de Nitraatrichtlijn) te voldoen.
- Het kabinet zal een vergelijkend onderzoek uitvoeren naar manier waarop EU-lidstaten de verschillende richtlijnen (NEC-richtlijn, Kaderrichtlijn Water, Vogel- en habitat Richtlijn, etc.) hebben geïmplementeerd.

<u>IPO-analyse:</u>
- Het nieuwe kabinet wil nadrukkelijk meer inzet plegen op verduurzaming van landbouw. Het Rijk trekt nadrukkelijk het initiatief naar zich toe op verschillende terreinen, zoals op gebied van water en klimaat. Bij de afname van 3,5 Mton emissise van broeikasgassen wordt vooral ingestoken op samenwerking Rijk en sector. De provinciale rol bij deze dossiers wordt onvoldoende erkend in dit regeerakkoord. Provincies pakken nadrukkelijk ook een rol en verantwoordelijkheid, die zij al laten zien met verschillende projecten in de praktijk (bijv. ten aanzien van bodemvruchtbaarheid en kringlooplandbouw) en met regionale afspraken over water- en bodembeleid. De aanpak van klimaat- en duurzaamheidsopgaven kent een nadrukkelijke regionale component, waarbij provincies een belangrijke regierol kunnen en willen oppakken.
- Met betrekking tot de veedichte gebieden biedt het regeerakkoord een handreiking om oplossing te bieden voor de situatie in gebieden met zeer hoge veedichtheid (in het bijzonder in Noord-Brabant), om hierin samen met provincies op te trekken en om een fonds op te richten. Daarmee wordt duidelijk voor een gezamenlijke insteek gekozen; een insteek die bij het vorige kabinet door provincies gemist werd. Wel maken wij de kanttekening dat de problematiek ten aanzien van volksgezondheid zich niet beperkt tot varkenshouderijen, maar bijvoorbeeld ook aan de orde is bij pluimvee en geitenhouderijen. De vraag is hierbij ook wat moet worden verstaan onder warme sanering.
- De inzet van het nieuwe kabinet richting de EU voor tot het nieuwe GLB is in lijn met de inzet van de provincies. Provincies hechten veel belang aan de verbinding met maatschappelijke opgaven en een vermindering van de regeldruk. Wij willen het kabinet graag ondersteunen bij de totstandkoming van dit nieuwe GLB.
- Het kabinet wil met decentrale overheden afspraken maken over onder meer het Deltaplan agrarisch waterbeheer en flexibel peilbeheer. Voor de financiering wil het kabinet gebruik maken van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Op dit moment wordt de plattelandsontwikkeling binnen het GLB (POP3, tweede pijler van het GLB) door provincies ingevuld en uitgevoerd. Voor provincies is het noodzakelijk om goede afspraken te maken over invulling, opzet, financiering en uitvoering van het GLB en het nieuwe POP. Regionale invulling moet hierbij het uitgangspunt zijn. Dat geldt ook voor de wijze waarop het agrarisch natuurbeheer rondom Natura 2000-gebieden wordt ingevuld.
- De rol van het Rijk bij het natuurbeleid wordt in het regeerakkoord beperkt tot de thema’s nationale parken, beheer Waddenzee en programmatische aanpak stikstof.
- Het landschapsbeleid komt niet meer aan de orde. Dat betekent dat decentralisatie van het natuurbeleid ook voor het nieuwe kabinet inmiddels een gegeven is. Wij onderschrijven het belang om het PAS in gezamenlijkheid voort te zetten en te anticiperen op uitspraken van het Hof en de Raad van State. Van belang is dat het Rijk de rol als stelselverantwoordelijke op een goede manier blijft invoeren. We hebben in de afgelopen periode afgesproken gezamenlijk op te trekken in het EU-biodiversiteitsdossier. Wij gaan ervan uit dat dit gebeurt, maar zien deze inzet niet terug in dit Regeerakkoord.

7. Regionale economie

Regeerakkoord:

- We investeren in onderzoek en innovatie, omdat we zien dat Nederland alles in huis heeft om als beste oplossingen te vinden voor digitalisering en globalisering. We kunnen sociaal, economisch en digitaal de Europese koploper worden. Daar hoort een goed vestigingsklimaat bij voor de bedrijven en onderzoekers die ook echt iets toevoegen aan onze economie en samenleving. Naast goed (internationaal) onderwijs, betrouwbare en veilige (digitale) infrastructuur, goede zorg en een divers cultureel aanbod werken we daarom aan een aantrekkelijk financieel investeringsklimaat.

Ruimte voor ondernemers:

- Om regionale kansen te benutten sluit de Rijksoverheid "deals" met decentrale overheden, waarin de partijen zich verplichten om samen aan nieuwe oplossingen te werken.

Versterken innovatiekracht:

- Het topsectorenbeleid, gericht op samenwerking van bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheid zal sterker worden gefocust op de economische kansen die de volgende drie grote maatschappelijke thema's bieden: energietransitie/duurzaamheid; landbouw/water/voedsel; en quantum/hightech/nano/fotonica.
- Het Techniekpact wordt voortgezet.
- Het MKB verdient een krachtiger rol in het innovatiebeleid. De MKB Innovatiestimulering Regio en Topsectoren (MIT) en de innovatiekredieten voor het MKB worden uitgebreid.

Kredieten en bankensector:

- Het kabinet zet de oprichting van een Nederlandse financierings- en ontwikkelingsinstelling, InvestNL, door, conform de reeds in gang gezette opzet met drie hoofddoelen (Zie Kamerstuk 28165-nr266) en stelt 2,5 miljard euro beschikbaar als eigen vermogen.

Circulaire economie:

- Als onderdeel van de klimaatopgave worden de afspraken uit het rijksbrede programma circulaire economie en de transitieagenda's uit het Grondstoffenakkoord uitgevoerd. Daarbij legt het kabinet een extra accent op ontwikkeling en verspreiding van kennis en *best practices*.

IPO-analyse:

Ruimte voor ondernemers:

- Provincies zijn positief over nauwere samenwerking tussen rijk en regio, waarbij strategisch partnerschap, regionaal maatwerk, gedeelde meerwaarde uitgangspunten vormen. Dat biedt kansen om de concurrentiekracht van economische sectoren en regionaal-economische clusters verder te versterken en zo bij te dragen aan het oplossen van maatschappelijke uitdagingen, zoals de energietransitie. Huidige inzet van rijk en regio's op projecten/programma's zoals Wetsus, Regmed XB, Smart Industry, Start ups en de MKB Innovatiestimulering Regio en Topsectoren (MIT) laten zien dat samenwerking leidt tot meer synergie.

Versterken innovatiekracht:

- Provincies zijn van mening dat een sterkere focus op genoemde maatschappelijk thema's gepaard moet gaan met een stevige human capital agenda, waarin het vraagstuk van de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt wordt geadresseerd. Verbreding van de aanpak zoals in Techniekpact, met een bottom up benadering vanuit de regio's, naar andere sectoren biedt hiervoor een goed aanknopingspunt. Van rijkszijde is daarbij in de interdepartementale afstemming tussen o.a. EZ, OCW en Sociale Zaken een coördinerende rol van EZ wenselijk.
- Verder uitbreiden van de gezamenlijke MIT-regeling van rijk en regio is positief. We zijn daarover reeds in gesprek met EZ. De MIT voldoet goed in de behoefte van het MKB om te innoveren, zoals blijkt uit de cijfers. Bijna 4.000 bedrijven hebben de afgelopen vier jaar gebruik gemaakt van deze regeling. Met een financiële ondersteuning van 143 miljoen euro heeft het MKB voor bijna 400 miljoen euro aan investeringen in innovatie kunnen doen.

Kredieten en bankensector:

- Provincies zijn in overleg met EZ over de wijze waarop we ons willen verhouden tot Invest.nl

Circulaire economie:

- Het extra accent op ontwikkeling en verspreiding kennis en best practices is positief. Realiseren van circulaire economie vraagt om investeren in kennis, innovatie en opschaling naar de praktijk. De geschatte kosten daarvan bedragen 5 miljoen euro per jaar (zie verder het hoofdstuk over energie).

8. Culturele infrastructuur & monumentenzorg

Cultuur en Media

Regeerakkoord:

- De culturele basisinfrastructuur wordt uitgebreid en de landelijke cultuurfondsen krijgen meer ruimte om vernieuwing, talentontwikkeling en volkscultuur te stimuleren. De regering hecht groot belang aan gedeelde geschiedenis en wil dat actief uitdragen, door mogelijk te maken dat alle schoolkinderen Rijksmuseum en parlement bezoeken en door historische plaatsen in het land zichtbaar en toegankelijk te maken. Hiervoor wordt structureel 80 miljoen uitgetrokken.
- Forse extra investering in erfgoed en monumenten (restauratiefonds) van in totaal 325 miljoen. Het behouden en toegankelijk maken (ook digitaal) van monumenten, kunstwerken en archieven is blijvend belangrijk. De regering geeft bijzondere aandacht aan onderhoud en herbestemming van religieus erfgoed. Particuliere monumentenbezitters blijven financieel gesteund worden.
- Verduurzaming van de gebouwde omgeving is een belangrijk thema en het rijk wil daarover afspraken maken met provincies en gemeenten.
- Het beleid om laaggeletterdheid terug te dringen met vele partners, waaronder provinciale bibliotheekorganisaties, wordt gecontinueerd. Het budget hiervoor wordt met 5 miljoen per jaar verhoogd.
- Voor voldoende onafhankelijk journalistiek aanbod op lokaal en regionaal niveau overweegt het kabinet financiering van professionalisering en samenwerking (publiek en privaat) op streekniveau. Daarnaast komt 5 miljoen per jaar beschikbaar voor onderzoeksjournalistiek.

IPO-analyse:

- Het is positief dat het kabinet weer investeert in cultuur. Niet duidelijk is of uit de 25 mln voor cultuur vanaf volgend jaar, ook voortzetting van extra 10 mln voor het culturele middensegment gedekt is.
- Ook positief dat er aandacht is voor toegankelijkheid en bereikbaarheid voor kunst- en cultuuraanbod voor iedereen in heel Nederland. De basis moet op orde zijn voor iedereen. Uitbreiding van de culturele basisinfrastructuur en verruiming van cultuurfondsen biedt kansen om verschillende regio's krachtiger cultureel te positioneren. In dit traject werken Rijk, provincies en gemeenten nu al samen. De provincies zien ernaar uit om samen met de nieuwe bewindspersoon ook in de regio continuïteit, kwaliteit en vernieuwing te organiseren.
- Het uitdragen van een gedeelde geschiedenis sluit aan bij de provinciale inzet op cultuur- en erfgoededucatie, en biedt kansen voor over het land verspreide locaties in de nationale canon. Bovenal is van belang dat historisch democratisch bewustzijn wordt ingebed in onderwijsbeleid, net als cultuureducatie.
- Provincies en Rijk werken op het gebied van monumentenzorg nauw samen; ook over gezamenlijke inzet op religieus erfgoed is al gesproken. Voor monumentenzorg loopt het beleidstraject 'Erfgoed Telt'. Het blijvend ondersteunen van particuliere monumenteneigenaren is een belangrijk punt voor het hele stelsel. De vorige regering wilde stoppen met de huidige fiscale aftrek en dat gaf veel onrust. Naar verwachting komt er nu een regeling voor in de plaats. Dankzij dit besluit kunnen we als provincies onze subsidieregelingen voor rijksmonumenten blijven richten op alle typen monumenten behalve de woonhuizen.
- Verduurzaming van de gebouwde omgeving biedt kansen voor inzet op duurzame monumentenzorg.
- De intensivering van integraal beleid gericht op het voorkomen en bestrijden van laaggeletterdheid kan een positieve stimulans betekenen voor de maatschappelijke bibliotheek.

9. Vergunningverlening, toezicht en handhaving

Regeerakkoord:

- Het Kabinet brengt een aantal zaken op orde. Zij vindt dat de financiële ruimte bij het
- departement van Veiligheid en Justitie niet afhankelijk dient te zijn van de inkomsten van de opbrengst van boetes en schikkingen. Daarom zal de begroting losgekoppeld worden van de opbrengst van boetes en schikkingen. Die zullen worden gezien als bijdragen aan de algemene middelen.
- Er wordt 50 miljoen per jaar vrijgemaakt voor de handhavingsketen van de Inspectie van SZW , conform het inspectie Control Framework. Daarmee wordt de inspectie in staat gestelde beter toezicht te houden op het wettelijk minimumloon en intensiever schijnconstructies, onveilige en ongezonde arbeidsomstandigheden en uitbuiting tegengaan.
- Het kabinet meldt bij de kop 'meer ruimte voor ondernemers' dat de diverse inspecties meer beter samenwerken, zodat betere handhaving gepaard gaat met minder administratieve lasten en toezichtslasten.
- Als onderdeel van de klimaatopgave, onder de kop Circulaire economie, wordt het Grondstoffenakkoord uitgevoerd. Het Kabinet inventariseert daarbij tevens welke knelpunten in regelgeving, toezicht en handhaving duurzame innovaties in de weg staan en mogelijk opgelost kunnen worden.

IPO-analyse:

Het IPO is verheugd dat de koppeling tussen de begroting van het departement van veiligheid en justitie en de opbrengst uit boetes en schikkingen wordt losgelaten. Toezeggingen die het departement doet op basis van een vastgestelde begroting voorkomen gesteggel en een zoektocht naar financiële middelen om afspraken na te komen, als er minder inkomsten zijn. Het IPO heeft een langlopende afspraak dat er een faire vergoeding moet zijn voor de taken die we als provincies met toezicht en handhaving uitvoeren voor het departement door de inzet van het bestuurlijk strafbeschikking. Het IPO hoopt daarover nu vaste afspraken te kunnen maken.

Het IPO pleit al langer voor meer inzet van de Inspectie SZW bij het gezamenlijk Brzo-toezicht. Meer inzet door de Inspectie SZW, betekent dat zij dan mogelijk aan haar wettelijke taken kan voldoen. Het gaat over de gezamenlijke inspecties waarbij de provincies de milieuwetgeving en de Brzo-systeeminspecties doen, de VHR (brandweer) de brandveiligheid inspecteert en de Inspectie SZW gelijktijdig onveilige en ongezonde arbeidsomstandigheden onderzoekt. Dit is een wezenlijk 3-manschap voor een goede Brzo-inspectie, omdat het hier de meest risicovolle bedrijven betreft.

Het IPO streeft , net als het Kabinet, al langer naar meer samenwerking tussen de diverse inspecties, het toezicht en de handhaving zijn dan veel effectiever. Het IPO vindt dat belangrijk en stopt daar veel tijd en middelen in. Meer samenwerking betekent ook meer tijd om samen te kunnen werken en af te stemmen, en daarmee capaciteit.

Het IPO ondersteunt het inventariseren van knelpunten in regelgeving, toezicht en handhaving die duurzame innovaties in de weg staan en mogelijk opgelost kunnen worden. Daarmee zijn verschillende successen behaald, extra inzet vanuit het Rijk en samenwerking kan daaraan bijdragen.